

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פֶּרֶשֶׁת מִשְׁפָּטִים

כו' שבט תשפ"ג
שבת שקלים

הפטרה: ויכרת יהודע. אשכ: בן שבע שנים

יציאת שבת ר"ת 18:35

תענית שובבי"ב ב' ה' ב'

מברכים חודש אדר שיחול בימים שלישי ורביעי

המולד ביום שני 12:40 11 חלקים

גיליון 807

יציאת השבת:

18:05

ירושלים: 18:05

כניסת השבת:

16:55

ירושלים: 16:51

הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׂים לַפְּנִיָּהֶם

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

הארץ גועשת על רפורמת המשפט של שר המשפטים. כולנו זוכרים תקופות קשות כימי אוסלו והגירוש, שעברו כחוקים נגד הרבה מבני עמנו ועסקו בדיני נפשות, והמחנה שכנגד קרא כי זו הדמוקרטיה גם אם היא על חודו של קול, באישור בית המשפט, כעת נשמעת מנגינה אחרת. בפרשה זו מובאים לפנינו מערכת מסועפת של חוקים ומשפטים, בעיקר בתחום של בן אדם לחברו. וכך דרש בעל הטורים, הוא רבי יעקב בן רבנו אשר, את הפסוק הפותח את הפרשה: ואלה - נוטריקון ו'חייב א'דם ל'חקור ה'דין. המשפטים. נוטריקון ה'דיין מ'צווה ש'יעשה פ'שרה ט'רים י'עשה מ'שפט. אשר. נוטריקון א'ם ש'ניהם ר'וצים. תשים. נוטריקון ת'שמע ש'ניהם י'חד מ'דברים. לפניכם. נוטריקון ל'א פ'ני נ'דיב י'הדר. ה'תנכר מ'הם. הציור לדיין שלא לשאת פנים ולא לקחת שוחד, הוא יסוד מרכזי בחוקה היהודית.

על רבי ישמעאל בנו של רבי יוסי בן חלפתא מסופר שהיה דיין במקומו וזהיר אפילו מאבק שוחד. וכך מסופר (כתובות קה, ב): "רבי ישמעאל ברבי יוסי היה אריסו רגיל להביא לו כל ערב שבת סל של פירות (מפרדסו של רבי ישמעאל), פעם אחד הביא לו בחמישי בשבת, אמר לו: מה נשתנה היום? אמר לו: דין יש לי ואמרתי אביא לך הפירות על הדרך. לא קבל ממנו. אמר לו: פסול אני לך לדין. הושיב שני תלמידי חכמים ודנו לו את דינו. כשהיה הולך ובא אמר לעצמו: אילו היה רוצה לטעון היה טוען כך ואילו היה רוצה לטעון היה טוען כך. אמר תיפח רוחן של מקבלי שוחד! ומה אני שלא נטלתי ואילו נטלתי שלי נטלתי - כך, מקבלי שוחד על אחת כמה וכמה".

על זהירותו זו דרשו עליו (מכות כד, א) את הפסוק (ישעיהו לג, טו): "נוער כפיו מתמוך בשוחד", כגון רבי ישמעאל ברבי יוסי". בפרקי אבות (פרק ד, משניות ז-ח), הזהיר רבי ישמעאל את הדיינים בעשיית דין צדק, ועליו נוכל להמליץ: 'נאים הדברים כשהם יוצאים מפי עושיהם', יהי רצון שגם כיום נוכח לשופטים כאלו, אמן.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים * הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

פרשת שקלים

השבת מוציאים שני ספרי תורה, באחד קוראים את פרשת השבוע – פרשת משפטים, ובספר השני קוראים למפטיר את פרשת 'מחצית השקל' מתוך פרשת כי תשא.

פרשת שקלים:

בזמן שבית המקדש היה קיים, מצות עשה על כל אדם מישראל ליתן מחצית השקל בכל שנה ושנה, להקריב מהם כל קרבנות הציבור במקדש, עולות התמיד והמוספים והנסכים והמנחות והקטרת וכו'. וצריך להביא הקרבנות בכל השנה מן התרומה של אותה שנה ולא של שנה אחרת:

והכל בכלל מצוה זו, אפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב. אם אין לו, הוא לווה מאחרים או שואל מהם משכון וממזכנו, או מוכר כסות שעל כתפו ונותן מחצית השקל כסף, שנאמר (שמות ל): הָעֲשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט מִמִּחְצִית הַשֶּׁקֶל וגו'.

ואינו נותנו בפעמים רבות, היום מעט ולמחר מעט, אלא נותנו כולו כאחת, בפעם אחת. וכשהוא נותן מחצית השקל, הוא נותן מטבע של כסף שמשקלו לא פחות ממאה וששים גרעיני שעורה. ולאחר שהוסיפו שתות על המשקל, משקלו - מאה תשעים ושנים גרעיני שעורה:

כל שקלי התרומה שמכל ישראל היו צריכים לבוא לבית המקדש עד לראש חדש ניסן שבכל שנה. לפי שבראש חדש ניסן היו תורמין מן הלשכה שכל השקלים באים לשם, ומוציאים משם כדי לקנות הקרבנות משקלים חדשים שנאמר (במדבר כח): זאת עלת חֲדָשׁ בְּחֻדְשׁוֹ - אמרה תורה, חֲדָשׁ וְהָבֵא קרבן מתרומה חדשה. וצריך שיהא לכל ישראל חלק באותם הקרבנות שבאים לכפר על כל ישראל:

לפיכך התחילו בראש חדש אדר להשמיע על השקלים, כדי שיכין כל אחד ואחד מחצית השקל שלו, ויתנו כל ישראל את שקליהם בעונתם. בחמשה עשר באדר, ישבו השולחנים בכל עיר ועיר ותובעים בנחת; ומי שלא נתן, עדין אין כופין אותו ליתן. בחמשה ועשרים ישבו במקדש לגבות, ומכאן ואילך כופין את מי שלא נתן - עד שיתן:

ותקנו חכמים, שבשבת הסמוכה לאדר, או בשבת שחל בה ראש חדש אדר, יהו קורין בתורה בפרשת שקלים. לפי שבשבת כל העם נאספים לבתי כנסיות ובתי מדרשות ושומעים את הקורא בתורה, נמצא שקריאה זו בפרשת שקלים היא ההכרזה הראשונה על מצוה זו לעשותה בעונתה:

ועכשיו שאין בית המקדש קיים ואין לנו קרבנות וגם מצות מחצית השקל אינה נוהגת, אף על פי כן אנו קורין בתורה בפרשה זו במועדה, כדי שתחשב לנו הקריאה בתורה כאילו קִיַּמנו את המצוה בפועל, ככתוב (הושע יד): וְגִשְׁלָמָה פְּרִים - שְׁפִתֵּינוּ. עוד טעם, לפיכך צוּו חכמינו לקרוא בפרשת שקלים במועדה, גם בזמן הזה - מהרה יִבְנֶה המקדש, ויהיו המצוות סדורות בידינו:

וחביבה מצוה זו על ישראל, כי ממנה לומדים לאהבה את כל אחד מישראל אהבה גדולה שהרי כולם שוים לפני הקדוש ברוך הוא, והגדולה שבעבודות המקודשות, אלו קרבנות הכפרה, נעשית על ידי כל ישראל בשוה, ואין עני ואין עשיר לפני המקום ולא קרוב ורחוק אלא הכל קרובים, וקרוב כולם עולה לריח ניחוח לפניו, לכפר עליהם על כל עוונותיהם:

שבת שקלים בבית הכנסת:

שבת שקוראים בה פרשת שקלים, אם היא חלה בסוף ימי שבט מוציאים בבית הכנסת שני ספרי תורה; באחד קורין בפרשת השבוע שבעה אנשים, ובשני קורא מפטיר בפרשת 'כי תשא' שבה נאמרה מצות מחצית השקל. ואם שבת זו היא ראש חדש אדר - מוציאים שלשה ספרים; באחד קורין בפרשת השבוע ששה אנשים עד סוף הפרשה, בשני קורא השביעי בסדר פנחס מענין ראש חדש, ובשלישי קורין 'כי תשא' מענין מחצית השקל:

ואף על פי שקורין בתורה בשנים או בשלש פרשיות משנים או משלשה עניינים, אין מפטירין בנביא אלא מענין אחד, מענין של שקלים בלבד, במעשה של יהודע הכהן ויהואש המלך שעל ידם נדב העם לבדק הבית (מלכים - ב, יא), שלעולם מפטירין בנביא מעניינה של הפרשה האחרונה שקראו בה.

פרשת השבוע מפני שהיא תדירה, קורין בה ראשונה. פרשת מוספי החדש שהיא תדירה יותר מפרשת שקלים, וקורין אותה כמה פעמים בשנה, נקראת אחריה; פרשת שקלים שאינה נקראת אלא פעם זו בלבד, נקראת בסוף:

הרי שאמרנו למעלה, הטעם שמוציאין שני ספרים ולא גוללין מפרשה לפרשה בספר אחד - מפני טורח הציבור; ובדין היה שבשבת שקלים לא יהו מוציאין אלא ספר אחד, כיון שפרשת השבוע קרובה תמיד לכי תשא, אף על פי כן כבר פשט המנהג להוציא ב' או ג' ספרים גם בשבת שקלים:

שבת שקורין בה פרשת שקלים, אם היא חלה בסוף ימי שבט מוציאים בבית הכנסת שני ספרי תורה; באחד קורין בפרשת השבוע שבעה אנשים, ובשני קורא מפטיר בפרשת 'כי תשא' שבה נאמרה מצות מחצית השקל. ואם שבת זו היא ראש חדש אדר - מוציאים שלשה ספרים.

להקדים רפואה למכה:

למה פרשת 'שקלים' קודמת לפרשת 'זכור'? אלא שכבר נאמר למעלה בענין זה, לפיכך קורין במצות מחצית השקל בשבת הסמוכה לאדר, לפי שבאחד באדר היו משמיעין על השקלים לתרום אותם בעונתם; אבל דבר זה גופא טעון הסבר, למה משמיעין על השקלים באחד באדר, והלא בחדש אדר יש עוד מצוה של זכר מחית עמלק, ומצות מחית עמלק נאמרה לישראל קודם מצות מחצית השקל?

טעם הדבר, מפני שבזכות מצות שקלים זוכים למחית עמלק, והקדוש ברוך הוא צוה לישראל לתת מחצית השקל כופר נפש, כדי להקדים רפואה למכה. 'אמר ריש לקיש: גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל (ועשרת אלפים כסף אשקול על ידי עשי המלאכה להביא אל גגני המלך - אסתר ג), לפיכך הקדים שקליהן לשקליו. והיינו דתנן: 'באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים'; 'וצריכין ישראל לתת שקליהם לפני שבת זכור. ואסור לומר עליהם 'לשם כופר', אלא 'לשם נדבה'. (ע"פ ספר התודעה).

סדר תענית דיבור

על פי קונטרס היחיאלי לרב יצחק אלפייא זצ"ל

מפורסם המנהג שבשבת סיום של שבתות השוכבי"ם (ר"ת של הפרשיות: שמות, וארא, בא, בשלה, יתרו ומשפטים), נוהגים לעשות תענית דיבור, ובה קוראים ג' פעמים את ספר התהלים בתוספת ח' מזמורים כנגד תנ"ח מחנות מלאכים, ומעלת תענית זו עצומה עד מאוד.

סגולת התהלים וסדר הנהגת הלימוד כפי שצריך להכריז עליה מבעוד מועד: אנו מודיעים על תענית דיבור וסגולת התהלים הנחשבת להפסקה גדולה, "לתענית מושבת לשבת" כמו שכתב הרב נועם אלימלך זצוק"ל. וידוע שתענית מושבת לשבת נחשבת לחמשה ושישים אלף ושש מאות תעניות (65,600).

כל מי שירצה להשתתף בלימוד ביום שבת קודש, צריך לקבל על עצמו את התנאים האלה מלב ונפש בלי שום זכר הכרח וכפייה ומטרה ופנייה כלל ועיקר, כי אם לשם שמים.

א. אין לדבר כלל מהתחלת הלימוד בספר התהלים עד הגמר, גם לא בדברי תורה ולא בשאלת שלום.

ב. יכוון לתקן מה שפגם ועוות בהפסיקו בלימוד התורה הקדושה בדברים בטלים. ולתקן פגם שדבר דברי חול בבית הכנסת, ודבר דברי חול בשבת קודש, ולהתחרט מכל מעשה לא טוב שעשה נגד רצונו של ה' יתברך, בין במצוות עשה בין במצוות לא תעשה. להרהר בלבו תשובה שלימה על כל עונותיו חטאיו ופשעיו ובפרט על החמורות, כגון: הוצאת ש"ז לבטלה, על דיבור לשון הרע ועל דיבור בבית הכנסת ובשעת לימוד תורה.

ג. יקבל על עצמו מצוות 'ואהבת לרעך כמוך', ויכלול את כל עם ישראל.

ד. לומר את כל הלימוד מתוך ובנעימה, בלי להפסיק כלל.

ה. תענית הדיבור היא רק ביום השבת ולא מערב שבת.

ו. מותר לומר 'שבת שלום' אחר התפילה, (רק לא בתוך קריאת התהלים ג' פעמים).

ז. הלימוד נעשה דווקא בימי השוכבים המסוגלים לתיקון החטאים הידועים.

ט. נוהגים לומר בסוף הלימוד יהי רצון ותפילת הסגנוריא, (ובשבת מדלגים כל לשון של וידוי וכד').

י. נוהגים לתת צדקה לעמלי תורה ולנוקדים הגונים.

סגולה נפלאה לבטל גזירה ולהפך עצת אויבנו, שיאמר אחר תפילת הסגנוריא בש"ק

הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אֲחִי מִיַּד עֲשׂוֹי כִּי יֵרָא אֲנִי אֹתוֹ פֶּן יִבֹּא וְהִפְנִי אִם עַל כְּנִים: וְאַתָּה אֲמֹרֶת הִיטֵב אִיטִּיב עֲמֹךְ וְשִׁמְתִּי אֶת זֶרְעֶךָ כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִסְפָּר מֵרֵב:

הציבור יחזרו על הפסוקים, אח"כ יאמר החזן בכוונה גדולה עשר פעמים:

בשם עשר י בשם חמש ה בשם שש ו בשם חמש ה תופר עצת כל אויבנו וצרינו ושונאנו

כולם יחד: עֲצוּ עֲצָה וְתַפֵּר דְּבָרֵי דָבָר וְלֹא יָקוּם כִּי עֲמָנוּ אֵל: וְיֵצֵא יְדֹד וְנִלְחַם בְּגוֹיִם הָהֵם כְּיוֹם הַלְחָמֵנוּ בְּיוֹם קָרֵב: תִּתֵּן רֹחַ תִּשְׁאֵם וְסִעָרָה תִּפְיֵץ אוֹתָם וְאַתָּה תִּגִּיל בִּידֹד בְּקֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלֵּל: לֹא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשִׁי כִּי מְלָאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת יְדֹד פְּמִים לְגִם מְכֻסִּים:

יהי רצון שתתקבל תפילתנו לפני שוכן מרומים לישועת הפרט והכלל, לחיים טובים ולשלום, אמן כן יהי רצון.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ציטרון, שרה בת שמחה, ציפורה יהושע לוי, ביבה אלימלך. עורבן עישה, תקוה בת עוזה, אלונה בת ג'אן, אסנת בת דבנר, מול בת ענלה, אברהם בן רחל, רחמים בן סולמנה, דראל בן אביגיל, אליה בת סליחה, ישי ורחל לוי, חנה בת אהרן, עדן בת רחל, מיטל מוריה אדרי, יוסף בן מייכל הי"ו.

להחזרת נעדר צד"ל ושביי ובהם: אהרון שאול, גיא חבר, רון ארד, יהודה כין, צבי פלדמן.

לעילוי נשמות הגו"ע יוסף, הגר"מ אליהו, הרב אברהם צוקרמן, רבי מסעוד מלול, רבי יצחק שושן, רבי עקיב שושן, יונה וזה, סופר מנחם, יצחק דרעי, רבי אברהם בן שבא אלעזר, מקסים דוד דרעי, מיר חיים, ישראל אברהם נון, שלמה בן מרים, יצחק ועמרם אטאם, אורי מועלם, אליה מייטו, דוד גרוסברג, מרים פולק, מרים קדושים, עמנוס דמרי, רבי שלמה סיניצבט משה יהודה, יצחק זקן בן סליקה, נעים משה, יצחק ושמחה אלול, אבנען נסים וסוליקה שושן, מיריה שמעון, יפה גורי, יוסף קלן, לאה ציטרון, סיני בת חנו, ליט שבת משה עשה, חנה יצחק, אסתר חוד, אסתר בת תורה, אליה בת פריחה, תרצה וזקן, אסתר ונעמי חיים, דניאל אלמליח, מנחם הלוי, דוד מוסל, מייכל עמר, אריה בן שמעון, ציונה בת דוד, יצחק ולאח אסתר, אליה אדרי, עוזה עמנוס, חת עקיב, דוד רחל לוי, יונה וחסף שרעבי, מרים יהודה, שמעאל לנברגר, נעמה בת מלודת, עליה מעלם, עליה בן, שרה אליאל, חדופיחידה, שבע בן רחל, אברהם אדרי, יוסף אליקם, מוסל ונקנן, חסיה ששפט, עשה דוד, ברכה סוס, מנחם יהודה, משה סוס, אלס מסל, מרים בת רחל, אהרן, אליה שרל, ולי"ג הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדר, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציעיליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה